

Міністерство освіти і науки України
Чортківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
імені Олександра Барвінського

ЗАТВЕРДЖУЮ:

В.о. директора коледжу,

голова приймальної комісії

Пахолок Р.І.

«25» квітня 2024 року

ПРОГРАМА
вступного випробування у формі співбесіди
для вступу до Чортківського гуманітарно-педагогічного
фахового коледжу імені Олександра Барвінського
для здобуття освітньо-професійного ступеня
фаховий молодший бакалавр у 2024 році
на основі базової середньої освіти
на спеціальність 231 Соціальна робота

Програма вступного випробування у формі співбесіди для вступників на основі базової середньої освіти (9 класів) на навчання для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра за спеціальністю 231 Соціальна робота.

Укладачі програми:

Безпалько О.М. – викладач філологічних дисциплін,

Ушій Г.Я. – викладач суспільних дисциплін.

Програму розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії викладачів філологічних та суспільних дисциплін

Протокол № 9 від “10” квітня 2024 року

Голова циклової комісії

Т.Б.Поселожний

Програму погоджено на засіданні приймальної комісії

Протокол №3 від “25” квітня 2024 року

Відповідальний секретар приймальної комісії

Т.В.Сидорчук

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до Порядку прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти у 2024 році, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України 29.02.2024 № 245, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 11 березня 2024 року за №356/41701, Правил прийому на навчання до Чортківського гуманітарно-педагогічного фахового коледжу імені Олександра Барвінського, вступники, які претендують на участь у конкурсному відборі на місця регіонального замовлення на основі базової середньої освіти в 2024 році, проходять вступне випробування у формі співбесіди з української мови та історії України.

Співбесіда – форма вступного випробування, яка передбачає оцінювання знань, умінь та навичок вступника з двох предметів (дисциплін), за результатами якої виставляється одна позитивна оцінка за шкалою 100-200 балів (з кроком не менше, ніж в один бал) або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника (менше 120 балів). Програми з української мови та математики відповідають чинним програмам 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, що забезпечують базову середню освіту.

Програма складової вступного випробування у формі співбесіди з української мови

Мова належить до найважливіших ознак людини. Вона є засобом і матеріалом формування й становлення особистості людини, її інтелекту, волі, почуттів та формою буття. Мова – це безперервний процес пізнання світу, його освоєння людиною. Мова є засобом спілкування між людьми, передавання власного досвіду іншим і збагачення досвідом інших.

Програму співбесіди з української мови для вступу на основі базової загальної середньої освіти до Чортківського гуманітарно- педагогічного фахового коледжу імені Олександра Барвінського розроблено відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» (2020), Державного стандарту базової середньої освіти (2020), навчальних програм з української мови для 5-9 класів для загальноосвітніх навчальних закладів.

Мета програми – визначити єдині вимоги до співбесіди з української мови; зорієнтувати вступників у підготовці до співбесіди.

У ній ураховано державний статус української мови, її суспільні функції, взято до уваги специфіку навчального предмета, що має виразні інтегративні функції, здатність справляти різнобічний навчальний, розвивальний і виховний впливи на абітурієнтів, сприяти формуванню особистості, готової до активної творчої діяльності у всіх сферах життя демократичного суспільства.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Вступники, які проходять вступне випробування, повинні:

- розрізняти звуки мови, визначати голосні й приголосні звуки, їх характеристику, ділити слово на склади, розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування звуків;

- розпізнавати вивчені орфограми і пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами;

- відділяти закінчення від основи, добирати спільнокореневі слова, розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, визначати спосіб творення слів;

- пояснювати відомі слова, добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; пояснювати значення фразеологізмів, крилатих висловів;

- розпізнавати частини мови, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль;

- розрізняти словосполучення й речення, визначати типи підрядного зв'язку в словосполученні;
- визначати структуру речення, вид речення, правильно ставити розділові знаки й обґрунтовувати їх постановку;
- визначати в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, замінювати пряму мову непрямою;
- розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них.

Абітурієнт повинен знати: мовні норми сучасної української літературної мови (орфографічні, орфоепічні, лексичні, граматичні, стилістичні, пунктуаційні); мовленнєві норми (етику й етикет спілкування).

Абітурієнт повинен вміти: вільно володіти усною та писемною формами української літературної мови, правильно і грамотно писати й говорити, формулювати й виголошувати свої думки, підтримувати діалог.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Фонетика. Графіка. Орфоепія. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ та буквосполучень дз, дж. Склад. Наголос. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й, з-із-зі. Подвоєння і подовження приголосних. Зміни приголосних при словотворенні. Сполучення йо,ьо. Правила переносу слів.

Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [є], [и] та [о]. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Правопис префіксів і суфіксів. Правопис слів іншомовного походження. Велика буква та лапки у власних назвах. Правопис складних слів. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н, нн у прикметниках, дієприкметниках і прислівниках. Написання прислівників разом і через дефіс. Особливості написання числівників і займенників. Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс. Правопис сполучників разом і окремо. Написання часток бо, но, то, от, таки. Правопис частки не з різними частинами мови.

Лексикологія. Фразеологія. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Групи слів за вживанням: загальноживані й стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова й терміни, просторічні слова. Активна й пасивна лексика української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми. Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів.

Будова слова. Словотвір. Основа слова (корінь, суфікс, префікс) і закінчення – значущі частини слова. Спільнокореневі слова і форми слова. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при створенні слів. Складні слова. Сполучні голосні о, е у складних словах. Творення складноскорочених слів.

Морфологія

Поняття про самостійні та службові частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини.

Відмінки іменників. Кличний відмінок іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники. Рід незмінюваних іменників. Написання і відмінювання чоловічих та жіночих імен по батькові.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням. Ступені порівняння якісних прикметників: способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників.

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні й порядкові. Групи числівників за будовою: прості, складні й складені. Відмінювання числівників. Правопис числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу і дат.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників за значеннями. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: особові форми, інфінітив, дієприкметник, дієприслівник, форми на -но, -то. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Часи дієслова. Способи дієслова. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Дієслова I та II дієвідміни. Правопис дієслів.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Правопис дієприкметників. Обмеженість уживання форм активних дієприкметників теперішнього часу в сучасній українській мові, способи їх заміни.

Безособові дієслівні форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид і час дієприслівників. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові. Правопис дієприслівників.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів) прийменники. Написання похідних прийменників разом, окремо та через дефіс. Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Види сполучників за будовою, походженням. Використання сполучників у простому і складному реченнях: сполучники сурядності й підрядності. Написання сполучників разом та окремо. Розрізнення сполучників й однозвучних слів. Синонімічні й антонімічні сполучники.

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні. Правопис часток.

Вигук як особлива частина мови. Групи вигуків за значенням. Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику при вигуках. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків.

Синтаксис і пунктуація

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Словосполучення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження. Другорядні члени речення. Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Порівняльний зворот. Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами речення. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Розділові знаки в реченні з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Групи вставних слів і словосполучень за значенням. Розділові знаки при звертанні і вставних словах. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки при відокремлених членах речення.

Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення, його будова й засоби зв'язку між його частинами. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення, його будова. Підрядні сполучники й сполучні слова у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Розділові знаки між частинами складнопідрядного речення. Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Безсполучникове складне речення. Сміслові відношення між частинами безсполучникового складного речення. Розділові знаки в безсполучникових реченнях. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки при прямій мові й діалозі.

Розвиток мовлення. Поняття про спілкування і мовлення. Ситуація спілкування: адресати і адресанти мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема і основна думка висловлювання. Різновиди мовленнєвої діяльності: говоріння, писання, читання, аудіювання. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність.

Поняття про текст, його основні ознаки. Будова тексту. Мікротема й абзац. Ключові слова в тексті й абзаці. Поділ тексту на абзаци. Поняття про стилі мовлення: розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний. Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ УКРАЇНСЬКА МОВА

При оцінюванні усної відповіді потрібно керуватись такими критеріями:

- характеристики відповіді: правильність, повнота, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: осмисленість, глибина, узагальненість, системність, гнучкість, дієвість, міцність;
- рівень володіння розумовими операціями: уміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- самостійність оцінних суджень;
- мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь вступника має бути зв'язним, логічно послідовним повідомленням, виявляти його вміння застосовувати пояснення, правила до конкретних випадків.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії, якими оцінюються навчальні досягнення вступників
Високий	200	Відповіді на питання будь-якого рівня розкрито в повному обсязі, вступник володіє нормами сучасної української мови, достатнім словниковим запасом.
	190	Вступник вільно висловлюється літературною мовою, демонструє ґрунтовні знання. Відповідь на питання повна, аргументована достатньою кількістю прикладів. Мовлення абітурієнта грамотне, можливі 1-2 негрубі помилки в обґрунтуванні мовознавчих термінів, що не впливають на правильність подальшого ходу пояснення.
	180	Відповідь на питання логічно побудована, може містити 3-4 акцентуаційні, фонетичні або орфоепічні помилки. Вступник орієнтується в темі питання, основних мовознавчих термінах, наводить приклади.
Достатній	170	Вступник виявляє знання й розуміння основних положень даної теми, але викладає матеріал не досить повно, допускає неточності у визначенні понять або у формулюванні правил; не вміє глибоко й переконливо обґрунтувати свої думки й відчуває труднощі під час добору прикладів.
	160	Вступник демонструє загальні знання програмного матеріалу, допускає незначне порушення логіки викладу, що не заважає його повноцінному сприйняттю. Відповідь аргументована лише поодинокими прикладами.
	150	Вступник демонструє знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкрито неповно; відповідь свідчить про володіння лише окремими поняттями і термінами, фрагментарними навичками роботи. Відповідь неповна, допускаються неточності в прикладах.
Середній	140	Вступник демонструє часткове знання й розуміння необхідного матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять, при використанні термінології. Отримана відповідь частково правильна або розкрита недостатньо.

	130	Немає знань більшої частини програмного матеріалу та головного фактичного матеріалу. Вступник погано орієнтується у відповідній темі, демонструє низькі знання, плутається в поняттях. Є помилки в підборі прикладів.
	120	Ключові моменти питання не обґрунтовано. Наявна значна кількість помилок різних типів. Відповідь на питання не повна, не логічна, не аргументована, не підкріплена прикладами.
Початковий	119-110	Вступник будує лише окремі, не пов'язані між собою речення. Лексика висловлювання дуже бідна.
	100	Вступник не приступив до відповіді або його відповідь не відповідає зазначеним вище критеріям.

Програма складової вступного випробування у формі співбесіди з історії України

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму з історії України для абітурієнтів розроблено на основі Закону України «Про загальну середню освіту», Державного Стандарту базової і повної середньої освіти та чинної програми з історії України для 6 – 9 класів.

Представлено курс історії України з давніх часів до початку ХХст., який відповідає хронологічно послідовній лінійній системі шкільної історичної освіти.

Завдання:

Програма з історії України передбачає перевірку сформованих в абітурієнтів знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів, а також сформованості в учнів загальнопредметних історичних умінь.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ:

основні події курсу вітчизняної історії в межах програми загальноосвітньої школи, включаючи періоди Стародавньої, Середньовічної, Нової історії України,

- володіти основними теоретичними проблемами розуміння історичного процесу та мінімально необхідним обсягом понятійного апарату,
- мати загальне уявлення про основні етапи розвитку вітчизняної історичної науки.

Вступники повинні вміти:

- вказувати дати історичних подій, хронологічні межі явищ і процесів; періоди та етапи, поняття, місця подій, обставини, учасників, результати подій, пам'ятки культури історії України;
- характеризувати найвидатніші культурні пам'ятки, описувати їх, розкривати їхнє значення в українській культурній спадщині;
- визначати історичні факти (події, явища, процеси) – місця, обставини, учасники, результати;
- описувати хід, зовнішні ознаки подій, пам'ятки культури різних епох;
- – характеризувати (визначати істотні характерні риси, складові, етапи, віхи) подій, явищ і процесів минулого, діяльність видатних історичних постатей;
- встановлювати хронологічну послідовність історичних подій, синхронність подій історії України та всесвітньої історії;

- визначати загальні передумови, причини, приводи, сутність, безпосередні наслідки та значення історичних подій та явищ;
- встановлювати відповідність між одиночними фактами і типовими загальними явищами, групувати (класифікувати) факти за вказаною ознакою;
- визначати характерні риси й головні ознаки, рушійні й організуючі сили, тенденції розвитку, особливості економічних, політичних, соціальних, культурно-духовних, етнічних явищ і процесів;
- визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України;
- характеризувати історичних особистостей, розкриваючи внутрішні мотиви їхніх дій, складати політичні та історичні портрети;
- роз'яснювати зміст, правильно застосовувати загальносоціологічні, загальноісторичні, конкретно-історичні та спеціальні терміни й поняття.

Предметні компетентності

Комплексним показником рівня історичної освіти є **історична компетентність**, тобто здатність пізнавати минуле, заснована на знаннях, ціннісних орієнтирах і досвіді, набутих під час навчання. До **елементів історичної компетентності** належать:

Хронологічна компетентність, тобто вміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причино-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;

Просторова компетентність – вміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

Інформаційна компетентність – вміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

Логічна компетентність – вміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

Аксіологічна компетентність – вміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

Назва розділів	Зміст навчально-пізнавальної діяльності
Розділ 1. ПЕРВІСНІ СПІЛЬНОТИ. АРХЕОЛОГІЧНІ КУЛЬТУРИ	Теорії походження людини. Виникнення та розселення первісних людей. Заняття та спосіб життя, суспільна організація, культура та релігійні вірування первісних людей. Основні стоянки і археологічні знахідки первісної доби на території України. Трипільська археологічна культура.
РОЗДІЛ.2ВИНИКНЕННЯ РУСІ-УКРАЇНИ	Розселення літописних слов'янських племен на території сучасної України. Суспільство та господарство східних слов'ян. Сусіди східних слов'ян. Заснування міста Київ. Діяльність військово-торгових груп норманів-русів у Східній Європі. Осідання русів на Середньому Подніпров'ї. Виникнення Русі. Руські князі/княгиня середини IX–X ст
Розділ 3. РУСЬ-УКРАЇНА наприкінці X – у першій половині XI ст.	Правління руських князів наприкінці X – у першій половині XI ст. Впровадження християнства. «Руська правда». Влада. Суспільний устрій. Господарство. Повсякдення. Села. Міста. Ремесла. Торгівля. Релігійне життя. Культура.
Розділ 4. РУСЬ-УКРАЇНА у другій половині XI – першій половині XIII ст.	Поліцентричність руської державності в другій половині XI – першій половині XIII ст. Вишгородський, Любецький з'їзди князів та їхні рішення. Київське, Чернігівське та Переяславське князівства в середині XII – першій половині XIII ст.: політичне і соціально-економічне життя (оглядово). Культура Русі-України в другій половині XI – першій половині XIII ст. Кочові народи степів України X–XIII ст
Розділ 5. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКЕ КНЯЗІВСТВО («ДЕРЖАВА РОМАНОВИЧІВ») кінця XII – середини XIII ст. КОРОЛІВСТВО РУСЬКЕ середини XIII–XIV ст.	Галицьке та Волинське князівства в XII ст. Утворення ГалицькоВолинського князівства («держави Романовичів»). Походи монголів на Русь. Особливості підпорядкування ГалицькоВолинського князівства («держави Романовичів») та інших князівств РусіУкраїни Монгольській імперії (Золотій Орді). Спроби організації антимонгольської коаліції. Відновлення влади Романовичів на Волині та в Галичині. Коронування Данила Романовича. Королівство Руське за наступників короля Данила. «Вигасання» династії Романовичів та боротьба претендентів на її спадщину. Релігійне життя. Культура ГалицькоВолинського князівства («держави Романовичів»), королівства Руського.
Розділ 6. РУСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ СУСІДНІХ ДЕРЖАВ (середина XIV – початок XVI ст.). КРИМСЬКЕ ХАНСТВО	Інкorporація руських земель до складу Великого князівства Литовського, Руського і Жемайтійського, Польського королівства та інших держав. Кревська, Городельська унії та їх вплив на руську політичну еліту. Русь як окремий регіон у Польському королівстві. Луцький з'їзд монархів. Руські землі в суперництві Польщі та Литви. Київське князівство та його ліквідація. Особливості державних устроїв Великого князівства Литовського, Руського і Жемайтійського, Польського королівства. Формування шляхетського стану. Привілеї для шляхти в Польському королівстві та привілеїв великого князя Казимира IV 1447 р. для землевласників Великого князівства Литовського, Руського і Жемайтійського. Права шляхти та її

	<p>роль в суспільному житті. Суспільні відносини на теренах сучасної України в XIV – XV ст. Сільське господарство. Міста, магдебурзьке право. Ремесла і торгівля. Релігійне життя. Культура населення русько-українських земель як система цінностей. Пам'ятки культури.</p>
<p>Розділ 7. ЗЕМЛІ УКРАЇНИ у XVI – першій половині XVII ст</p>	<p>Статус українських земель у складі Польського королівства, Великого князівства Литовського, Руського і Жемайтійського, Священної Римської та Османської імперій, Великого князівства Московського/Московського царства, Молдавського князівства у першій половині XVI ст. Люблінська унія 1569 р. Державний устрій Речі Посполитої. Договірний характер королівської влади. Землі Русі-України в Речі Посполитій. Соціальна структура населення українських земель у XVI – першій половині XVII ст. (стани: шляхта, селяни, міщани, духовенство). Литовські статuti. Селяни та їхнє становище. Елементи самоврядування. Міста як простір взаємодії різних станів, етнічних і релігійних груп. Господарське життя міст: цехи, торгівля. Конфесійне розмаїття. Вплив Реформації і Контрреформації на релігійну ситуацію в українських землях Речі Посполитої. Кризові явища у православної церкви в XVI ст. Православні братства. Берестейська унія як спроба реформування православної церкви. Утворення унійної (греко-католицької) церкви. Відновлення православної ієрархії та реформи церкви. Книгодрукування. Освіта. Братські школи. Острозька слов'яно-греко-латинська школа. Єзуїтські колегії. Київська (Києво-Могилянська) колегія. Містобудування, архітектура, образотворче мистецтво, література XVI – першої половини XVII ст.</p>
<p>Розділ 8. СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА (XVI – перша половина XVII ст.)</p>	<p>Походження українського козацтва. Козацькі степові та прикордонні спільноти. Запорозька Січ. Реєстрове козацтво. Становлення козацького стану. Походи запорозьких козаків на володіння Кримського ханства та Османської імперії. Запорозько-кримський договір 1624 р. Участь та запорозького реєстрового козацтва у війнах Речі Посполитої. Козацькі повстання. Козаки у боротьбі за відновлення прав православної церкви. Ідентичність та політична культура козаків.</p>
<p>Розділ 9. КОЗАЦЬКА РЕВОЛЮЦІЯ середини XVII ст. І ВІЙНА ЗА СУВЕРЕНІТЕТ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ другої половини XVII ст. У результаті навчально-пізнавальної діяльності</p>	<p>Передумови і причини козацької революції. Козацько-кримський союз. Події 1648 р. Події 1649 р. Зміна характеру повстання. Зборівський договір. Події 1650–1651 рр. Битва поблизу Берестечка і Білоцерківський договір. Битва поблизу Батого. Зовнішня політика: у пошуку союзників (Московське царство, Османська імперія, Молдавське князівство, Шведське королівство). Українсько-московський договір 1654 р. Гадяцька угода. Московсько-українська війна. Конотопська битва. Передумови, причини і перебіг «Руїни». Внутрішня боротьба за владу та впливи. Розкол козацької держави. Посягання Московського царства на її суверенітет. Спроби об'єднання Лівобережної та Правобережної Гетьманщини. Козацька Україна в системі міжнародних відносин.</p>

<p>Розділ 10. КОЗАЦЬКА УКРАЇНА (Гетьманщина) другої половини XVII – початку XVIII ст.</p>	<p>Модель і структура козацької держави: територія, устрій, військо, судочинство. Зміна політичної еліти (зі шляхетської на козацьку). Соціальні групи в середовищі козацтва. Особливості козацького господарювання. Правове і соціальне становище селянства, його категорії. Міста і їхні спільноти, практики самоврядування. Міське господарство. Етнічні та релігійні групи. Становище православної церкви та її духовенства. Правобережне козацтво. Слобідська Україна. Запорожжя (Військо Запорозьке Низове).</p>
<p>Розділ 11. УКРАЇНА ТА РАНЬОМОДЕРНІ ІМПЕРІЇ XVIII ст.</p>	<p>Гетьманщина в період Івана Мазепи та спроба усамостійнення. Конституція Пилипа Орлика. Нова Січ. Спроба реформування Гетьманщини за урядування Данила Апостола і Кирила Розумовського. Остаточна ліквідація Росією політичної та адміністративної автономії Гетьманщини і Слобідської України. Ліквідація Росією Запорозької Січі. Гетьманщина як частина Речі Посполитої. «Перезаселення» українських земель і ліквідація правобережного козацтва. Опришківський рух. Гайдамаки. Конфесійне питання як привід для Російської імперії втрутитись у політичне життя Речі Посполитої (шляхетські конфедерації та «Коліївщина»). Греко-католицька церква як ресурс української ідентичності. Українські території як вузол протиріч між Російською та Османською імперіями. Становище Кримського ханства і його анексія Імперська політика Росії щодо Півдня України. Розвиток української культури другої половини XVII – XVIII ст.</p>
<p>Розділ 12. Ранній Новий час в історії України:</p>	<p>Між двома імперіями: Україна на політичній карті Європи на зламі XVIII–XIX ст. Адміністративно-територіальний устрій українських територій у складі Російської та Австрійської імперій. Російське самодержавство як політична система. Українська територія та її залюдненість: чисельність, соціальний і національний</p>
<p>Розділ 13. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.</p>	<p>Нові російські порядки: імперське освоєння українського простору. Козацтво після ліквідації Запорозької Січі та Гетьманщини. Чиновницький апарат у відносинах з центральною імперською владою і місцевим населенням. Французько-російська війна 1812 р. та плани Наполеона щодо Східної Європи. Українські ополченські полки в російській армії та мешканці України на боці Наполеона I в легіоні Яна Домбровського. Соціальні та економічні зміни: криза кріпосницької системи, розмивання станових перегородок. Початок індустріальної революції. Початок українського національного руху («національне відродження»): шляхетський етап. Асимілятори і традиціоналісти. Новгород-Сіверський гурток автономістів. Харківський осередок українського руху. Формування сучасної національної ідентичності. Кирило-Мефодіївське братство та ідея всеслов'янської республіки-федерації. Нації та націоналізм у сприйнятті людей XIX століття. Політичне та етнічне розуміння нації. Соціальні та політичні рухи. Польське</p>

	повстання 1830–1831 рр. і його наслідки для України. «Українське питання» в баченні російської влади й громадськості. Імперська «теорія офіційної народності» («православ'я – самодержавство – народність»). Ліквідація Греко католицької церкви в Російській імперії.
Розділ 14. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.	Адміністративно-територіальний устрій українських регіонів у складі Австрійської імперії. Соціальний та етнічний склад населення. Організація імперської влади. Реформи Марії Терезії та Йосифа II. «Освічений абсолютизм». Початки українського національного руху в Австрійській імперії. Закарпатські «будителі». Товариство галицьких греко-католицьких священників. Національна діяльність Греко католицької церкви. Гурток «Руська трійця». Дискусія про абетку (кирилиця чи латиниця) в Галичині. «Весна народів» та суголосні їй події в Галичині, Буковині й Закарпатті в 1848–1849 рр. Скасування панщини. Перша політична організація українців – Головна Руська рада та її національна програма. Газета «Зоря Галицька». Українці в австрійському парламенті.
Розділ 15. ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ кінця XVIII – першої половини XIX ст.	Повсякденне життя сільського і міського населення. Умови розвитку освіти й культури в Україні. Імперська політика в галузі освіти й наук. Університети в Україні (Львівський, Харківський, Київський): освітнє, наукове, соціальне та політичне призначення. Становлення сучасної української літературної мови. «Енеїда» Івана Котляревського – перший твір нової української літератури. Націєтворча роль літературних та історичних праць. Теми та образи української романтичної літератури та історичної белетристики. Тарас Шевченко і його «Кобзар». Музика, театр, образотворче мистецтво та архітектура у світлі культурно-мистецьких течій класицизму і романтизму та розвитку національного руху. Національно-культурне життя поляків, росіян, євреїв, німців, кримських татар на
Розділ 16. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ в другій половині XIX ст.	Україна в контексті міжнародних політичних подій середини XIX ст. Східна (Кримська) війна 1853–1856 рр. як поштовх до реформ у Російській імперії. Українці у Східній (Кримській) війні. Ліквідація кріпацтва та реформи 1860–1870-х рр. Модернізація промисловості й сільського господарства. Торгівля. Втягнення підприємств України в імперський ринок. Урбанізація. Український національний рух: організаційно-культурницький (інституційний або народницький) етап. Хлопомани і громадський рух. Київська громада. Південно-Західний відділ Російського географічного товариства. Молоді громади. «Братство (Братерство) тарасівців». Ідейні основи українського руху: Володимир Антонович і Михайло Драгоманов. Реакція російської громадськості й імперської влади на розвиток українського руху: Валувєвський циркуляр і Емський указ. Польський, єврейський та кримськотатарський рухи в Україні. Польське повстання 1863–1864 рр. та його наслідки для поляків і українців. Громадсько-політичне та

	культурне життя єврейського населення: ортодокси та асимілятори. Сіонізм. Кримськотатарське національне відродження.
Розділ 17. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.	Зміни у політичному становищі західноукраїнських регіонів у зв'язку з перетворенням Австрійської імперії на Австро-Угорську, запровадженням конституційно-парламентського устрою та децентралізацією. «Українське питання» в політиці австрійської влади. Національно-політичні й культурні течії в українському русі Галичини і Буковини: русофіли («москвофіли») і народовці («українофіли Зародження ідеї «соборної України»). Радикальний рух у Галичині. Зростання української політичної активності. Українсько-польське суперництво в Галичині. Українське представництво в Галицькому сеймі та австрійському парламенті у Відні. Народовська політика «нової ери». Утворення політичних товариств і політичних партій. Особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських регіонів. Пореформені (після скасування панщини в 1848 р.) зміни у становищі селянства. Нафтова промисловість Дрогобиччини. Кооперативний рух. Трудова еміграція.
Розділ 18. УКРАЇНА ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ	Населення України на початку XX ст. Індустріальна модернізація. Міста як осередки великого підприємництва, торгівлі та фінансів. Економічна криза 1900–1903 рр. Розвиток монополій. Регіональна спеціалізація промисловості й сільського господарства. Проведення в Україні столипінської аграрної реформи. Переселенські рухи. Український національний рух: політичний етап. Радикалізація руху. Автономістська й самостійницька течії в національному русі. Розбудова політичних партій. Утворення національних організацій культурно-освітнього та військово-спортивного спрямування. «Націоналізація» селянства. Консолідація української нації. Українці в російській революції 1905–1907 рр. Боротьба українців за реформу виборчої системи в Австро-Угорській імперії. Українське представництво в російській Державній Думі та австрійських парламентських установах – Галицькому сеймі і Державній раді. Український національний рух і його опоненти в умовах пореволюційної (столипінської) реакції 1907–1914 рр. Товариство українських поступовців. Посилення імперського тиску з боку російської влади. Діяльність чорносотенців. Антиєврейські погроми. «Справа Бейліса». Посилення соціальної і політичної напруженості.
Розділ 19. ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ в середині XIX – на початку XX ст.	Повсякдення села та міста. Громада як форма організації сільського населення, відмінність української сільської громади від російської общини. Заняття та умови праці селян і містян. Урізноманітнення форм і напрямів освіти: гімназійна освіта, поява навчальних закладів технічного профілю, приватні навчальні заклади. Боротьба за створення українського університету у Львові. Розвиток наукових

	<p>досліджень. Наукові товариства. Реалізм другої половини ХІХ ст. як світоглядна і культурно-мистецька течія. Український модерн і ранній модернізм (авангардизм) зламу ХІХ– ХХ ст. у літературі, образотворчому мистецтві, архітектурі. Участь церкви (релігійних організацій) і духівництва у формуванні основ новочасного українського суспільства. Розширення просторів світського життя (секуляризація). Зміни в поглядах на становище жінки. Опіка над здоров'ям і медичні служби. Зміни у світосприйнятті та відчутті людиною простору. Поява нових видів транспорту .</p>
--	--

Історія України

Основні підручники та навчальні посібники

	Назва підручника	автор	клас	видавництво	Наказ МОН
1	Історія України (підручник)	Сорочинська Н. М., Гісем О. О.	7	Навчальна книга- Богдан	Наказ МОН від 25.03.2020 № 449
2	Історія України (підручник)	Смолій В.А., Степанков В.С.	7	Генеза	Наказ МОН від 25.03.2020 № 449
3	Історія України (підручник)	Дрібниця В.О., Щупак І.Я., Бурлака О.В., Піскарьова І.О.	7	УОВЦ «Оріон»	Наказ МОН від 25.03.2020 № 449
4	Історія України (підручник)	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	7	Ранок	Наказ МОН від 25.03.2020 № 449
5	Історія України (підручник)	Власов В.С., Панарін О.Є., Топольницька Ю.Б.	7	Літера ЛТД	Наказ МОН від 25.03.2020 № 449
6	Історія України (підручник)	Свідерський Ю.Ю., Романишин Н.Ю.	7	Грамота	Наказ МОН від 25.03.2020 № 449
7	Історія України (підручник)	За редакцією Пометун О.І., авт. Дудар О.В., Гук О.І.	7	Видавничий дім "Освіта"	Наказ МОН від 25.03.2020 № 449
8	Історія України (підручник)	Хлібовська Г. М., Наумчук О. В., Крижановська М. Є., Бурнейко І. О.	7	Астон	Наказ МОН від 25.03.2020 № 449
9	Історія України (підручник)	Власов В.С.	8	Генеза	Наказ МОН від 10.05.2016 № 491
10	Історія України (підручник)	Швидько Г.К., Чорнобай П.О.	8	Генеза	Наказ МОН від 10.05.2016 № 491
11	Історія України (підручник)	Струкевич О.К.	8	Грамота	Наказ МОН від 10.05.2016 № 491
12	Історія України (підручник)	Гупан Н.М., Смагін І.І., Пометун О.І.	8	Фоліо	Наказ МОН від 10.05.2016 № 491
13	Історія України (підручник)	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	8	Ранок	Наказ МОН від 10.05.2016 № 491
14	Історія України (підручник)	Сорочинська Н.М., Гісем О.О.	8	Навчальна книга – Богдан	Наказ МОН від 10.05.2016 № 491
15	Історія України (підручник)	Бурнейко І.О., Наумчук О.В., Крижанівська Н.Є., Штанько О.Ф.	8	Астон	Наказ МОН від 10.05.2016 № 491
16	Історія України (підручник)	Турченко Ф.Г., Мороко В.М.	9	Генеза	Наказ МОН від 20.03.2017 № 417
17	Історія України (підручник)	Реєнт О.П., Малій О.В.	9	Генеза	Наказ МОН від 20.03.2017 № 417
18	Історія України (підручник)	Струкевич О.К.	9	Грамота	Наказ МОН від 20.03.2017 № 417
19	Історія України (підручник)	Пометун О.І., Гупан Н.М., Смагін І.І.	9	УОВЦ "Оріон"	Наказ МОН від 20.03.2017 № 417

20	Історія України (підручник)	Власов В.С.	9	Літера ЛТД	Наказ МОН від 20.03.2017 № 417
21	Історія України (підручник)	Бурнейко І.О., Хлібовська Г.М., Крижанівська Н.Є., Наумчук О.В.	9	Астон	Наказ МОН від 20.03.2017 № 417
22	Історія України (підручник)	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	9	Ранок	Наказ МОН від 20.03.2017 № 417
23	Історія України (підручник)	Сорочинська Н. М., Гісем О. О.	9	Навчальна книга – Богдан	Наказ МОН від 20.03.2017 № 417

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

При оцінюванні усної відповіді потрібно керуватись такими критеріями:

- характеристики відповіді: правильність, повнота, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: осмисленість, глибина, узагальненість, системність, гнучкість, дієвість, міцність;
- рівень володіння розумовими операціями: уміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- самостійність оцінних суджень;
- ступінь володіння хронологією подій;
- вміння визначити об'єктивні і суб'єктивні причини подій;
- мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь вступника має бути зв'язним, логічно послідовним повідомленням, виявляти його вміння застосовувати визначення, правила до конкретних випадків.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії, якими оцінюються навчальні досягнення вступників
Високий	200	Відповіді на питання будь-якого рівня розкрито в повному обсязі. вміє самостійно та чітко аргументувати основні теоретичні положення, які він викладає у своїй відповіді; ілюструє наведені у відповідні думки потрібними прикладами, причому не тільки запозиченими з підручника, а й підібраними самостійно; спроможний глибоко та всебічно аналізувати історичні факти і процеси, аргументує свої висновки; спроможний здійснювати порівняльний аналіз розвитку історичного процесу в Україні з відповідними явищами світової історії; робить аргументовані висновки, синхронізує історичні події.
	190	Вступник вільно висловлюється літературною мовою, демонструє ґрунтовні знання. Відповідь на питання повна, аргументована достатньою кількістю прикладів. Мовлення абітурієнта грамотне, можливі 1-2 негрубі помилки в обґрунтуванні історичних термінів, що не впливають на правильність подальшого ходу пояснення. Вступник узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами.
	180	Відповідь на питання логічно побудована, може містити 1-2 грубі помилки. Вступник орієнтується в темі питання, основних історичних термінах, наводить приклади.
Достатній	170	Вступник виявляє знання й розуміння основних положень даної теми, але викладає матеріал не досить повно, допускає неточності у визначенні понять або у формулюванні історичних фактів; не вміє глибоко й

		переконливо обґрунтувати свої думки й відчуває труднощі під час добору прикладів.
	160	Вступник демонструє загальні знання програмного матеріалу, допускає незначне порушення логіки викладу, що не заважає його повноцінному сприйняттю. Відповідь аргументована лише поодинокими прикладами. Вступник намагається аналізувати і систематизувати інформацію, застосовувати загальновідомі докази у власній аргументації
	150	Вступник демонструє знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкрито неповно; відповідь свідчить про володіння лише окремими поняттями і термінами, фрагментарними навичками роботи. Відповідь неповна, допускаються неточності в прикладах.
Середній	140	Вступник демонструє часткове знання й розуміння необхідного матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять, при використанні термінології. Отримана відповідь частково правильна або розкрита недостатньо.
	130	Немає знань більшої частини програмного матеріалу та головного фактичного матеріалу. Вступник погано орієнтується у відповідній темі, демонструє низькі знання, плутається в поняттях. Є помилки в підборі прикладів. Визначає окремі ознаки історичних понять тільки за допомогою викладача.
	120	Ключові моменти питання не обґрунтовано. Наявна значна кількість помилок. Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу. Відповідь на питання не повна, не логічна, не аргументована, не підкріплена прикладами.
Початковий	119-110	Вступник будує лише окремі, не пов'язані між собою речення. Лексика висловлювання дуже бідна.
	100	Вступник не приступив до відповіді або його відповідь не відповідає зазначеним вище критеріям.